

Arkivsaksnr. 23/17296-1
Saksbehandler Asle Tjeldflåt

Saksgang	Møtedato
Formannskapet	14.11.2023
Kommunestyret	22.11.2023
Helse- og velferdsutvalget	08.11.2023
Miljø-, idrett-, kultur- og samfunnsutviklingsutvalget	08.11.2023
Kommune- og byutviklingsutvalget	09.11.2023
Oppvekst- og utdanningsutvalget	10.11.2023
Eldrerådet	07.11.2023
Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	06.11.2023

Tertialrapport 2-2023

Kommunedirektørens innstilling til vedtak:

1. Tertialrapport 2-2023 tas til orientering.
2. Endringer i driftsbudsjettet vedtas iht. § 5-4 Bevilgningsoversikt - drift (1A) og § 5-4 Bevilgningsoversikt - drift (1B).
3. Endringer i investeringsbudsjettet vedtas iht. § 5-5 Bevilgningsoversikt – investering (2A) og § 5-5 Bevilgningsoversikt – investering (2B)
4. Overføring til Tromsø brann og redning KF økes med 3,325 millioner kroner i 2023.
5. Til finansiering av nybygg/nyanskaffelser søkes opptatt lån i 2023 på til sammen 765,214 millioner kroner. Lån fordeler seg slik:

A. Lån til ordinære investeringer	580,717 millioner kroner
B. Lån til investeringer i VA-sektoren	118,6 millioner kroner
C. Utlån kommunale foretak	65,9 millioner kroner
D. Startlån, Husbanken	600 millioner kroner
Sum lån til investeringer og utlån	765,214 millioner kroner

Stig Tore Johnsen
Kommunedirektør

Geir Andersen
Direktør, økonomi og finans

Hva saken gjelder

Kommunedirektøren legger frem tertialrapport 2-2023 som viser kommunens økonomiske utvikling, og hva som er forventet resultat ved årets slutt målt opp mot kommunestyrets bevilgninger.

Kommunedirektøren vil anbefale at man leser den digitale versjonen av tertialrapporten. Den er i sin form enklere å manøvrere i, og er mer lesbare. Den digitale utgaven finnes her:

https://pub.framsikt.net/2023/tromso/mr-202308-tertrialrapport_2-2023/#/

Saksutredning

2023 har som forventet blitt et krevende økonomisk år, både for Tromsø kommune og for innbyggerne våre.

Når vi nå rapporterer etter andre tertial, viser årsprognosen for Tromsø et forventet merforbruk på 50,5 millioner kroner. Da vi rapporterte etter første tertial i juni, viste årsprognosen et forventet mindreforbruk på ca. 2 millioner kroner.

Dersom årsresultatet skulle bli som denne prognosen tilsier, vil vi måtte bruke 61,9 millioner kroner av disposisjonsfondet til inndekning av merforbruket. Disposisjonsfondet vil ved utgangen av året i så fall utgjøre 279 millioner kroner.

Tromsø kommune leverer gode tjenester med stort omfang og god kvalitet til våre innbyggere. På de fleste tjenesteområdene driver vi i økonomisk balanse. Totalt sett er det relativt små driftsavvik, og kommunen har god oversikt over sin egen økonomi.

Når vi til tross for det rapporterer en negativ resultatutvikling, kan årsakene oppsummeres i noen hovedpunkt:

- Inntektene ligger an til å bli 60 millioner kroner svakere enn budsjettet.
  - Skatteinntektene er 32 millioner kroner lavere enn forventet.
  - Skjønnsmidler fra Statsforvalteren er 26 millioner kroner lavere enn budsjettet.
- Finansutgiftene blir samlet sett 83 millioner kroner lavere enn budsjettet: Høyere renteutgifter og -inntekter, lavere minimumsavdrag enn forventet og gevinster fra finansielle omløpsmidler som ikke var budsjettet.
- Tilskudd til private barnehager er økt med 10 millioner kroner som følge av økte kostnader i kommunale barnehager.
- Høye vikar- og overtidskostnader innenfor helse og omsorg. Samlet er merkostnaden rundt 30 millioner kroner. Dette gjelder spesielt legevakta og sykehjemmene våre.
- Merutgifter til kjøp av private tjenester i helse og omsorg utgjør 10 millioner kroner.
- Bøter fra UNN knyttet til utskrivningsklare pasienter blir 8 millioner kroner høyere enn budsjettet.
- Underskudd i selvkostområdet Vann og avløp på 6,7 millioner kroner. Selvkostfondet er brukt opp, slik at kommunekassen må «låne» penger til selvkostområdet for å finansiere underdekningen.

Som følge av en svakere økonomisk utvikling enn forventet tidligere i år, vil vi innføre noen tiltak i kommuneorganisasjonen som spesielt går på mer kritisk bruk av vikarer, og mer kritisk tilnærming til ansettelser i administrative stillinger.

Det er stor mangel på kvalifisert helsepersonell, og dette er en utfordring Tromsø kommune deler med både andre kommuner i landsdelen og virksomhetene i Helse Nord. Mangelen på

arbeidskraft tvinger oss til å bruke mer overtid og til å hente inn kostbare vikarer for å opprettholde tjenestetilbudet til innbyggerne. Et hovedtrekk for oss, som vi deler med store deler av både kommuner i landsdelen og Helse Nord KF er stor mangel på helsepersonell i de fleste kategorier. Dette igjen gjør at kommunen blir tvunget til bruk av både overtid og kostbare vikarer til å dekke opp hull i turnuser og vaktplaner. Vikarbruken har blitt betydelig redusert siden 2022, men ligger fortsatt på et historisk høyt nivå. Overtidsbruk har steget i 2023. Vi jobber nå systematisk og langsiktig med å løse disse utfordringene, og vi mener å se effekter av dette arbeidet allerede i år.

Samtidig som vi har store utfordringer med å skaffe tilstrekkelig personell til virksomheten vår, og dermed må ty til kostbare og kortsiktige løsninger, så øker behovet innenfor flere sektorer. Vi ser nå tydelig konsekvensene av en eldre befolkning. De demografiske endringene vil tilta i styrke i årene som kommer. Dette vil kreve store endringer i både kommunalt tjenestetilbud og prioriteringer mellom ulike sektorer i kommunen.

I kommunens organisasjon har vi et totalt sykefravær på rundt 11 %. Dette er svært høyt, som gir store negative konsekvenser for kommunens tjenestetilbud og økonomi. Andel sykemeldte er i positiv utvikling, det jobbes nå godt og systematisk med oppfølging av sykefravær. Det er langsiktig og tidkrevende arbeid å snu slike trender, men jeg mener vi nå ser positiv effekt av noen av de tiltakene vi har satt i gang.

Det er økonomisk krevende tider for våre innbyggere. Det kan ha konsekvenser for innbyggernes behov for hjelp fra kommunen. Det kan komme til uttrykk på mange måter, f.eks. gjennom behov for betalingsutsettelse på kommunale avgifter, økt behov for sosialhjelp eller bostøtte, og i frafall fra fritidsaktiviteter og dermed økt risiko for utenforskap. Når flere av våre innbyggere nå får dårligere råd, må vi være vårt ansvar bevisst når det kommer til økning av kommunale utgifter i tiden som kommer, for å unngå å øke byrden til innbyggerne utover det som er strengt nødvendig. Det er krevende å balansere dette mot økt etterspørsel etter kommunale tjenester, og generell lønns- og prisvekst.

Tromsø kommune har gjennom 2023 fortsatt å ta imot flyktninger. Den tragiske krigen i Ukraina fortsetter med uforminsket styrke, og behovene for bosetting i landets kommuner er stort. Det ser dessverre ikke ut til at vi skal lykkes med å bosette i tråd med vedtatte målsettinger i 2023, og det er først og fremst mangel på tilgjengelige boliger som er flaskehalsen for oss. Vi har en rekke planer på gang som skal fremmes utover høsten og vinteren som vil kunne bøte på dette i 2024, slik at Tromsø kommune fortsatt skal være sitt ansvar bevisst med å ta imot fordrevne mennesker på jakt etter trygghet og et godt liv sammen med oss.

Tromsø kommune, som alle andre norske kommuner, balanserer hvert år mellom økonomisk ansvarlighet og gode prioriteringer opp mot et nesten uendelig behov. Vi er bevisst på dette, og vi jobber kontinuerlig med å sørge for nødvendige endringer og effektivisering av virksomheten. På tross av at vi nå leverer en prognose om et svakere resultat for 2023 enn budsjettet, så mener jeg at kommunen har gode forutsetninger for å kunne levere gode tjenester til våre innbyggere i årene som kommer. Dette arbeidet gjør vi sammen med våre kompetente og dedikerte medarbeidere som hver dag står på for å skape et varmt og livskraftig Tromsø.

Konklusjon

Tertialrapport 2-2023 tas til orientering. Endringer i årsbudsjettet vedtas i tråd med kommunedirektørens forslag.

Vedtakskompetanse

Kommunestyret

Vedlegg

Digital versjon: https://pub.framsikt.net/2023/tromso/mr-202308-tertialrapport_2-2023/#/
Tertialrapport 2-2023